

อุดมการณ์ทางการเมืองของ อองซาน ซู จี พ.ศ.2488 ถึง 2559

AUNG SAN SUU KYI'S POLITICAL IDEOLOGY SINCE 1945 – 2016

วิภาดา วงศ์วานิชวิริยะ

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (WipadaWongwanitviriyaya@gmail.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประวัติและบทบาททางการเมืองของ อองซาน ซู จี พ.ศ.2488 ถึง 2559 และ 2) เพื่อศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองของ อองซาน ซู จี พ.ศ.2488 ถึง 2559 ในการศึกษาวิจัยเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองของ อองซาน ซู จี พ.ศ. 2488 – 2559 ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แบบตัวต่อตัว เพื่อเปิดเผยสิ่งจูงใจความเชื่อทัศนคติของผู้ตอบ โดยเตรียมคำถามกึ่งโครงสร้าง ลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ผลการวิเคราะห์โดยรวมของข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเอกสาร งานวิจัยและการสัมภาษณ์และข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับ อุดมการณ์ทางการเมืองของอองซานซูจีพ.ศ.2488 ถึง 2559 หากพิจารณาข้อมูลเชิงคุณภาพและปริมาณผ่านแบบสัมภาษณ์ในแต่ละด้านจากประชาชนเมียนมาร์ในประเทศไทย สรุปได้ว่า

1) ประวัติและบทบาททางการเมืองของ อองซาน ซู จี พ.ศ.2488 ถึง 2559 นั้นเหมาะสมกับการเป็นผู้นำ ให้ ความสำคัญกับเสรีภาพของประชาชน และมีเหตุผลตามแบบผู้นำแบบเสรีภาพนิยม

2) อุดมการณ์ทางการเมืองของอองซานซูจีพ.ศ.2488 ถึง 2559นั้น โดยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหรือลดระดับ ความเข้มข้นในการรักษาประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมในบางด้านลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาความเท่าเทียมในความ เป็นมนุษย์ต่อชนกลุ่มน้อยในประเทศ ซึ่งแตกต่างจากช่วงวัยเยาว์และก่อนเข้ามาสู่ระบบการเมืองอย่างเต็มตัว

คำสำคัญ: อุดมการณ์ทางการเมือง, ประชาธิปไตย

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to explore Aung San Suu Kyi's political background and roles since 1945 – 2016 and (2) to investigate her political ideology since 1945 – 2016. For the study of her political ideology since 1945 – 2016, the qualitative research methodology was applied by using the in-depth interview via face-to-face communication. This was to reveal the motives, beliefs, and attitudes of the interviewees by providing semi-structured questions and using informal interviews. As for the overall analysis results of qualitative data collected from related documentary researches, interviews, and quantitative data regarding Aung San Suu Kyi's political ideology since 1945 – 2016; if considering both qualitative and quantitative data collected by interviewing Myanmar people in every aspect, we can conclude that:

(1) Aung San Suu Kyi's political background and roles since 1945 – 2016 were appropriate for being a leader who gave the importance to people's freedom, and reasonable based on the liberal leadership style.

(2) As for her political ideology since 1945 – 2016, at present, there has been a change or a reduction in the concentration of liberal democracy in some areas, especially the equality of human beings among the minorities in the country, which was different from her previous days before fully entering the political system.

Keywords: Political Ideology, democracy

1. บทนำ

อุดมการณ์ทางการเมืองเปรียบเสมือนโลกทัศน์หรือมุมมองของบุคคลที่มีต่อโลกหรือสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ ค่านิยมที่มีอยู่ของบุคคลนั้น ประกอบไปด้วย Liberalism , Conservatism , Capitalism , Socialism การศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองทำให้เราเข้าใจถึงอำนาจ บทบาท และอิทธิพลของรัฐบาลหรือกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆที่เป็นตัวแสดงทางการเมือง ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ผู้หญิงมีโอกาสดำเนินการได้แสดงบทบาทมากขึ้นและมีภาวะของความเป็นผู้นำมากขึ้นโดยในสังคมพม่าก็เช่นเดียวกัน คนพม่าจำนวนมากเห็นว่า อองซาน ซูจี เป็นบุคคลพิเศษ เธอถูกยกย่องจากทั่วโลกและได้เป็นเจ้าของรางวัลโนเบล สาขาสันติภาพ บทบาทภาวะความเป็นผู้นำของเธอ เป็นแบบอย่างที่ดีกับสังคมโลก ถูกมองว่าเป็นความหวังสุดท้ายและเป็นผู้เดียวที่มีทีท่าจะทำลายบารมีรัฐบาลทหารที่ปกครองประเทศมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 แต่ในทางกลับกันหลายคนก็มองว่าเธอไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพม่าได้ ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษามีความเห็นว่าเรื่องที่จะศึกษานี้ มีความสำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์ในการมีส่วนช่วยให้เข้าใจถึงอุดมการณ์ทางการเมืองและแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการต่อสู้เพื่อประเทศพม่าของ อองซาน ซูจี ซึ่งเน้นถึงประวัติและบทบาททางการเมืองของอองซาน ซูจี พ.ศ. 2488 ถึง 2559 อีกทั้งเรื่องของอุดมการณ์ทางการเมืองโดยศึกษาภายใต้บริบทสังคมและการเมืองพม่าในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทที่สำคัญในการต่อสู้เรียกร้องเอกราชของชาวพม่า อองซาน ซูจี และบทบาททางการเมืองที่เกิดขึ้นอันสะท้อนถึงพัฒนาการทางด้านอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้นำสตรีคนสำคัญท่านหนึ่งของโลก

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาประวัติและบทบาททางการเมืองของ อองซาน ซูจี พ.ศ. 2488 ถึง 2559
- 2.2 เพื่อศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองของ อองซาน ซูจี พ.ศ. 2488 ถึง 2559

3. การดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองของ อองซาน ซูจี พ.ศ. 2488 – 2559 ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth Interview)แบบตัวต่อตัวเพื่อเปิดเผยสิ่งจูงใจความเชื่อทัศนคติของผู้ตอบโดยเตรียมคำถามกึ่ง โครงสร้าง (Semi-structured Interview) ลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ

4. ผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์โดยรวมของข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์และข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมืองของอองซานซูจีพ.ศ. 2488 ถึง 2559 จากผลการศึกษาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า อุดมการณ์ทางการเมืองของอองซานซูจีพ.ศ. 2488 ถึง 2559 พบว่า ช่วงแรก อองซานซูจีได้ใช้ชีวิตในต่างแดนตอนช่วง

อายุ 15ปีทำให้เธอมีอิสระในด้านความคิดและการศึกษาทำให้เธอเห็นโลกภายนอกได้กว้างขึ้นทำให้ซูจีมีแนวคิดแบบมหาตมะคานธีที่มีแนวความคิดแบบสันติวิธี (อหิสา) ของคานธีแนวความคิดนี้เป็นการควบคุมจิตใจไม่ให้เกิดความเกียจคร้านซึ่งอาจนำไปสู่ความรุนแรงหรือการต่อสู้ที่ใช้กำลังไม่เบียดเบียนอารยธรรมทางด้านจิตใจและซูจีมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรีนิยมซึ่งเป็นประชาธิปไตยแบบตะวันตกเป็นทั้งคตินิยมทางการเมืองแบบเสรีนิยมและระบอบการปกครองรูปแบบหนึ่งที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนจะดำเนินการได้หลักเสรีนิยมคือการพิทักษ์สิทธิของปัจเจกบุคคลทำให้มีความคิดเสรีภาพและความเสมอภาคในการอยู่ร่วมกันส่วนในมุมมองของเพื่อนๆและคนที่รู้จักซูจีเธอจะมีการวางตัวมีความอ่อนน้อมแบบสาวพม่าดูเป็นคนที่มีแนวคิดแบบอนุรักษนิยมที่ยึดถือเอาสิ่งดั้งเดิมในอดีตมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานในปัจจุบันโดยนิยมการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปดูจากการแต่งกายของซูจีการรักษารธรรมเนียมปฏิบัติต่างๆและส่วนใหญ่จะอยู่ตรงข้ามกับแนวคิดเสรีนิยม ซึ่งขัดกันในเรื่องพฤติกรรมและการวางตัว แต่ต่อมา ช่วงที่สองหลังจากที่ซูจีได้เข้าร่วมชุมนุมเธอเริ่มมีบทบาททางการเมืองของพม่ามากขึ้น กล่าวคือ ซูจีมีแนวคิดที่จะปฏิวัติประเทศพม่าให้เป็นประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการซูจีไม่เคยใช้ความรุนแรงในการเรียกร้องสิทธิและช่วงที่เธอโดนกักบริเวณให้อยู่ภายในบ้านเธอยึดหลักการวางตัวและแนวคิดแบบอหิสาซูจีมีแนวความคิดแบบเสรีนิยมเสรีภาพในการพูดเสรีภาพสื่อเสรีภาพทางศาสนาตลาดเสรีสิทธิพลเมืองสังคมประชาธิปไตยรัฐบาลตรวจสอบความเสมอภาคทางเพศและการร่วมมือระหว่างประเทศพิจารณาได้จากการต่อสู้แบบสันติวิธีผ่านการสู้โดยไม่ใช้ความรุนแรง ในเหตุการณ์ต่างๆที่ผ่านมา ช่วงที่สามหลังจากที่ซูจีได้รับอิสรภาพจากการกักขังและชนะการเลือกตั้งในปีพ.ศ.2558 พรรคNLD ชนะการเลือกตั้งองชานซูจีที่อยู่ในตำแหน่งประธานพรรค NLD ที่ไม่สามารถดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเพราะมีข้อห้ามในรัฐธรรมนูญพม่าได้เข้าสู่อการเปลี่ยนแปลงทั้งเศรษฐกิจและการเมืององชานซูจีกลับถูกมองว่าเธอกำลังหาช่องทางกลับเข้ามามีบทบาททางการเมือง

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาข้อมูลเชิงคุณภาพและปริมาณผ่านแบบสัมภาษณ์ในแต่ละด้านจากประชาชนเมียนมาร์ในประเทศไทย จะพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเป็นกลางและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองขององชาน ซูจี และมองว่าองชาน ซูจี เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ และให้ความสำคัญกับเสรีภาพของประชาชน ในเรื่องความเสมอภาคนั้นส่วนใหญ่จะลงความเห็นว่าความเสมอภาคน้อยจนถึงน้อยมากและในเรื่องความมีเหตุผลองชานถือว่ามีเหตุผลปานกลาง

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า อุดมการณ์ทางการเมืองขององชานซูจีพ.ศ.2488 ถึง 2559นั้น โดยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหรือลดระดับความเข้มข้นในการรักษาความเป็นประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมในบางด้านลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาความเท่าเทียมในความเป็นมนุษย์ต่อชนกลุ่มน้อยในประเทศ ซึ่งแตกต่างจากช่วงวัยเยาว์และก่อนเข้ามาสู่ระบบการเมืองอย่างเต็มตัว

5. การอภิปรายผล

หากพิจารณาประวัติบทบาททางการเมือง และในมิติอุดมการณ์ทางการเมืองของ องชาน ซู จีพ.ศ.2488 ถึง 2559 พบว่าองชาน ซู จีได้รับการอบรมกล่อมเกลา จากทั้งครอบครัว บุคคลรอบข้าง และปัจจัยแวดล้อมต่างๆ จนกระทั่งหล่อหลอมให้องชาน ซูจี กลายเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรีนิยมในช่วงเยาว์วัยและก่อนเข้าสู่ระบบการเมืองอย่างเข้มข้น แต่ที่ลดทอนลงมาหลังเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองในยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จรูญ สุภาพ (2519: 5) อธิบายถึง ประชาธิปไตยว่า มีความหมายทั้งรูปการปกครองและปรัชญาในการดำรงชีวิต

ร่วมกันของมนุษย์ ในแง่การปกครอง มุ่งถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะเข้าร่วมกำหนดนโยบายต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลที่เกิดขึ้นในระบอบนี้จะเป็นเสมือนเครื่องมือที่ช่วยให้ประชาชนได้บรรลุจุดหมายปลายทางที่สำคัญ นั่นคือ ความผาสุกของประชาชนทั้งมวล ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฌูญี มาลัย เจริญ (2540) บทบาทและความคิดทางการเมืองขององซานกับขบวนการเรียกร้องเอกราชของพม่า พ.ศ.2478-2490 พบว่า บทบาทและความคิดทางการเมืองขององซาน ได้รับอิทธิพลจากการกล่อมเกลாத่างความคิด และการศึกษา ในลักษณะชาตินิยมจากสังคมนครอบครัว โรงเรียนและมหาวิทยาลัย ซึ่งมีลักษณะผสมผสานระหว่างความภาคภูมิใจ ในวัฒนธรรมของพม่ากับแนวความคิดทางการเมือง และเศรษฐกิจแบบตะวันตก รวมทั้งประสบการณ์ในการทำการ ประท้วงของนักศึกษาระหว่างที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยย่างกุ้ง องซานมีบุคลิกภาพที่ซื่อสัตย์ เป็นนักชาตินิยมที่มีความจริงใจ ทำเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริงและมีความกล้าหาญที่จะลงมือปฏิบัติตามความเชื่อของเขา พัฒนาการทางความคิดของเขาเริ่มจากความต้องการที่จะต่อสู้กับรัฐบาลอาณานิคม เพื่อให้พม่าเป็นอิสระจากการปกครองของคนต่างชาติ แล้วพัฒนาไปสู่ความต้องการที่จะให้พม่ามีเอกราชที่สมบูรณ์ องซานต้องการพัฒนาการเมืองการปกครองของพม่าไปในแนวทางประชาธิปไตยเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสได้รับสิทธิเสรีภาพทางการเมือง และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ส่วนการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของพม่านั้น เขาได้รับอิทธิพลจากแนวคิดสังคมนิยมอย่างมาก คือ เขาสนับสนุนการให้รัฐเป็นเจ้าของอุตสาหกรรมสำคัญๆ และปัจจัยการผลิต เกษตรกรจะต้องเป็นเจ้าของที่ดิน และต้องไม่ส่งเสริมให้พวกเจ้าของที่ดินแสวงหาผลประโยชน์ จากการเช่าที่ดิน เพื่อให้ผลประโยชน์ตกอยู่กับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ส่วนปัญหาชนกลุ่มน้อย องซานเสนอหลักเอกภาพในความหลากหลาย ให้สิทธิชนกลุ่มน้อยได้มีส่วนร่วมในการปกครองตามสมควร เขาพยายามหาแนวทางที่สันติในการเจรจาตกลง โน้มน้ำให้ชนกลุ่มน้อยเข้าร่วมมือกับเขาในกรต่อสู้เรียกร้องเอกราชแล้ว และการสร้างความสามัคคีในการอยู่ร่วมกันกับชาวพม่าแท้ เพื่อมิให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศหลังจากได้รับเอกราชแล้ว สำหรับด้านการทหารเขาพยายามวางหลักการแนวทางในการพัฒนากองทัพให้เป็นทหารอาชีพ และจำกัดมิให้ทหารเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง ในการดำเนินการต่อสู้และเจรจาเพื่อเรียกร้องเอกราชจากอังกฤษ องซานเป็นผู้นำที่ชาญฉลาด รู้จักผ่อนผันผ่อนยาว และเป็นนักปฏิบัติอย่างแท้จริง มีหลักการที่แน่นอนคือ เอกราชและเอกภพของพม่ามากกว่าที่จะกอบโกยแสวงหาความร่ำรวยหรือความสุขสบายส่วนตัวและผลการศึกษาของ ฉวีวดี ดวงคำ (2549) การสร้างภาพลักษณ์นางองซาน ซูจี ผ่านการรายงานข่าวของสื่อมวลชนข้ามชาติ : พ.ศ.2531-2546 พบว่า กระบวนการสร้างภาพลักษณ์นางองซาน ซูจี ผ่านการรายงานข่าวของสื่อมวลชนข้ามชาติ เกิดขึ้นภายใต้แบบแผนของภาษา ที่เรียกว่า “วาทกรรมข่าว” ที่ปรากฏอยู่ทั้งในภาษาตัวอักษร และภาษาภาพที่เสนอเป็นสัญญาและบรรจรรหัสความหมายทางวัฒนธรรมที่มีพลังให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้ เกิดทัศนคติ เป็นความคิดรวบยอดต่อบุคคลในข่าวทั้งฝ่ายนางองซาน ซูจีและฝ่ายนายทหารผู้อยู่ตรงข้าม โดยนักการสื่อสารมวลชนได้ขมวดให้เหลือคุณลักษณะเด่นบางประการ ที่พวกเขาทราบว่าสามารถจับใจผู้รับข่าวสารทั่วโลกได้ และผู้รับข่าวสารจะเลือกติดตามข่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้เสมอ ภาพลักษณ์ของนางองซาน ซูจี ที่ปรากฏในการรายงานข่าวของสื่อมวลชนข้ามชาติ ที่ถูกคัดสรรและสื่อความหมายในขั้นต้น มีอยู่ 5 ภาพลักษณ์ คือ ภาพลักษณ์ “บุตรีวีรบุรุษแห่งชาติ”, “หญิงสาวผู้มีความรู้จากตะวันตก”, “นักการเมืองฝ่ายต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า”, “หญิงสาวผู้ตกเป็นเหยื่อของการขู่เข็ญคุกคาม” และ “ภรรยาและแม่ผู้เสียสละครอบครัวเพื่ออุดมการณ์” ซึ่งนักการสื่อสารมวลชนเลือกดึงเอาคุณสมบัตินางองซาน ซูจีที่เด่นชัด มีชีวิตชีวา เข้าใจง่าย เป็นที่รับรู้ทั่วไปออกมา ขณะเดียวกันได้บรรจรรหัสความหมายของ “ประชาธิปไตยที่ถูกทำให้เป็นผู้หญิง ที่อ่อนแอ บอบ

บาง ถูกข่มเหงรังแก ซึ่งต้องการการปกป้องดูแล” ที่ทรงพลังยิ่ง จนมีข้อพิสูจน์ทางรูปธรรม ที่เด่นชัดที่สุด คือปรากฏการณ์ ชัยชนะของพรรคเอ็นแอลดีในการเลือกตั้งทั่วไปปี พ.ศ.2533 และการได้มาซึ่งรางวัลโนเบล สาขาสันติภาพของนางองซาน ซูจี ในปี พ.ศ.2534 ทั้งนี้ภาพลักษณ์ แก่นแกนดังกล่าว ก็ได้สร้างพลังการต่อรองให้กับนางองซาน ซูจีและกลุ่มต่อต้านรัฐบาลเสมอมาสำหรับการศึกษา บริบททางการเมืองของประเทศพม่าและการเมืองโลก ที่ได้ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของนางองซาน ซูจีในแต่ละช่วงเวลา พบว่า วิกฤตการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยในพม่าในปี 1988 ทำให้พม่ากลับมาสู่ความสนใจของโลกและสื่อมวลชนโลกอีกครั้งหลังปิดประเทศในช่วงสงครามเย็น และก่อให้เกิดภาพลักษณ์ของนางองซาน ซูจี ตามมา ในเวลาต่อมานางองซาน ซูจี นำภาพลักษณ์ของเธอมาใช้ในการต่อรองกับรัฐบาลเผด็จการทหารพม่าที่ต้องการกลับเข้าสู่เวทีระหว่างประเทศ ภาพลักษณ์ของเธอถูกนำมาใช้ให้มีประสิทธิผลทั้งจากตัวเองและจากรัฐบาลประเทศประชาธิปไตยทั้งหลาย เพื่อบีบบังคับให้ทางการทหารพม่าเปลี่ยนแปลง และถูกสร้างให้มีความหมายมากยิ่งขึ้น เมื่อพัฒนาไปสู่ “สัญลักษณ์ปรัชญาประชาธิปไตยภายใต้การคุกคาม” ที่เรียกร้องให้เกิดปฏิบัติการช่วยเหลืออันเป็นการเพิ่มข้อต่อรองให้กับฝ่ายต่อต้านอย่าง ตัวนางองซาน ซูจี และรัฐบาลตะวันตกเองมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ดีภาพลักษณ์ของนางองซาน ซูจีเป็นเพียงการโฆษณาชวนเชื่อของการต่อสู้เพื่อความดีงามแห่งประชาธิปไตยสมบูรณ์แบบ และเป็นเพียงวาทกรรมประชาธิปไตยหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อรับใช้อำนาจทางการเมืองเท่านั้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

สรุปผลการวิเคราะห์โดยรวมของข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์และข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมืองขององซานซูจีพ.ศ.2488 ถึง 2559 พบว่า อุดมการณ์ทางการเมืองขององซานซูจีพ.ศ.2488 ถึง 2559 นั้น โดยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหรือลดระดับความเข้มข้นในการรักษาความเป็นประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมในบางด้านลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาความเท่าเทียมในความเป็นมนุษย์ต่อชนกลุ่มน้อยในประเทศ ซึ่งแตกต่างจากช่วงวัยเยาว์และก่อนเข้ามาสู่ระบบการเมืองอย่างเต็มตัว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรผลักดันให้แนวคิดแบบอหิสาเกิดขึ้นเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองของชนชั้นนำของประเทศ ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของการปกครองที่นำไปสู่สันติภาพ
- 2) หากศึกษาเรื่อง องซาน ซูจี ในอนาคต ควรศึกษาในประเด็นเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของเมียนมาร์หลังการปฏิวัติและศึกษาในประเด็นผู้นำของเมียนมาร์

เอกสารอ้างอิง

ดร.กุลธิดา บุญยะกุล-คันทนาภิน. 2554. องซาน ซูจี วีรสตรีประชาธิปไตยพม่า. กรุงเทพฯ: นกฮูก พับลิชชิง.
ปรัชญา ศรีรุ่งเรือง. (2556). วีรบุรุษ อุ องซาน ตู วีรสตรี องซาน ซู จี ผู้ปลดปล่อยพม่าสู่โลกเสรี?. กรุงเทพฯ: ย้อนรอย.
วิกิพีเดีย. (2560). องซาน ซูจี. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <http://www.wikipedia.org/wiki/องซานซูจี> ps://th. /.

- หนังสือพิมพ์ออนไลน์ ไทยโพสต์. (2017). Share โลกเศรษฐกิจ: เมียนมา โฉมใหม่... โอกาสที่เปิดกว้าง พร้อมการ
แข่งขันที่ท้าทาย. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <http://www.ryt9.com/s/exim/2641788>.
- หนังสือพิมพ์ออนไลน์ ไทยโพสต์. (2017). ชูจี ลั่นพร้อมลงจากตำแหน่งหากการบริหารประเทศไม่เป็นไปตามที่ประช.
คาดหวัง. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <http://www.ryt9.com/s/iq37/2625862>.
- หนังสือพิมพ์ออนไลน์ ไทยโพสต์. (2017). ชูจี เรียกร้องชาวเมียนมาช่วยปกป้องสิทธิชนกลุ่มน้อย. [เว็บไซต์].
สืบค้นจาก <http://www.ryt9.com/s/iq38/2594171>.
- เซอร์เบิร์ต ไอ. ซิลเลอร์. (2544). การสื่อสารและการครอบงำทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โครงการสื่อสันติภาพ คณะ
นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Auttasit Ruangsilp. (2016). Transcript of อุดมการณ์ทางการเมือง. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก
<https://prezi.com/nf1qjktghj2/presentation/>.
- Peter Popham . (2016). THE LADY AND THE GENERALS AUNG SAN SUU KYI AND BURMA'S
STRUGGLE FOR FREEDOM . LONDON: RIDIR BOOKS.